

٣٨١٣٢

دانشگاه تهران

دانشکده تربیت بدنی و علوم ورزشی

پایان نامه:

برای دریافت درجه کارشناسی ارشد تربیت بدنی و علوم ورزشی

موضوع:

بررسی وضعیت درس تربیت بدنی مدارس غیرانتفاعی پسرانه

شهر مشهد در سال تحصیلی: ۷۴-۷۵

استاد راهنما:

جناب آقای دکتر محمد خبیری

استاد مشاور:

جناب آقای سید نصرالله سجادی

تحقیق از:

عباسعلی پیروی فاروجی

تیرماه ۷۶

تقدیم به

رہروان وادی علم،
تمامی آنانی که با تخصص و تعهد در راه
استقلال، آزادی و عزت
میهن اسلامی مان تلاش می‌کنند.

(تقدیر و تشکر)

«من لم يشكر المخلوق لم يشكر الخالق»

در مراحل مختلف انجام این تحقیق از کمکهای بی شاعبه اساتید برزگوارم جناب آقای دکتر محمد خبیری و جناب آقای سید نصرالله سجادی برخوردار بودم که صمیمانه از زحمات آنان تشکر و قدردانی می نمایم.

همچنین از همسر گرامیم که همواره از کمک و مساعدتش برخوردار بودم و به خوبی سختی‌های مربوط به ادامه تحصیل و انجام این تحقیق را تحمل نموده کمال تشکر را دارم.
و همچنین از مادر برزگوارم که قوت قلب و مشوق من در راه تحصیل و کلیه شئونات زندگی بودند و هستند صمیمانه متشرکم

از مهندس سید رضا کاظمی به خاطر زحماتش در برنامه‌ریزی کامپیوتری نمودارها و جداول و از آقای مهدی طالب‌پور به خاطر راهنمایی‌های ارزشمند اش صمیمانه سپاسگزارم.
برای همه این عزیزان از خداوند سلامت، سعادت، و عزت طلب می‌نمایم.

«چکیده پایان نامه»

استاد راهنما: جناب آقای سیدنصرالله... سجادی

استاد مشاور: جناب آقای سیدنصرالله... سجادی

دانشجو: عباسعلی پروردی فاروجی

عنوان پایان نامه: بررسی وضعیت درس تربیت بدنی در مدارس پسرانه غیرانتفاعی شهر مشهد

هدف کنی این تحقیق بررسی و تعزیز و تحیل وضعیت درس تربیت بدنی در مدارس غیرانتفاعی پسرانه شهر مشهد و شناخت و گامی پافشار از مسائل و مشکلات و ارائه پیشنهادهایی برای بهبود وضعیت این درس می‌باشد. برای نیل به این هدف با استفاده از روش تحقیق نویصفی معلمین تربیت بدنی و مدیران مدارس غیرانتفاعی پسرانه شهر مشهد که آشنایی لازم با وضعیت این درس را داشتند به عنوان جامعه آماری درنظر گرفته شدند، و با انتخاب نمونه‌ای به حجم ۸۰ درصد جامعه مذکور پرسشنامه‌هایی که عوامل مؤثر بر درس تربیت بدنی مانند (ویژگیهای فردی معلمین تربیت بدنی و مدیران مدارس، فضاهای آموزشی تربیت بدنی، وسایل و امکانات ورزشی، توانایی‌ها و عینکرد معلمین تربیت بدنی، جایگاه درس تربیت بدنی، نحوه برخورد والدین و انجمن اولیاء مربیان، فعالیت‌های فوق برنامه، ارزشیابی، برنامه‌ریزی و ...) را مشخص می‌ساخت بین آنان توزیع گردید، از این میان ۸۸ نفر از معلمین تربیت بدنی و ۱۰۲ نفر از مدیران مدارس پرسشنامه‌های مربوطه را تکمیل و عوتد دادند، که نتایج حاصل از این تحقیق براساس نظرات آنان می‌باشد، اینکه به اهم نتایج بدست آمده اشاره می‌شود.

۱ - ۲۹/۵۴ درصد از معلمین تربیت بدنی دارای مدرک دیپلم ۴۸/۸۴ درصد فوق دیپلم، و ۲۲/۷۲ درصد لیسانسی می‌باشند.

۲ - رشته تحصیلی اکثر معلمین تربیت بدنی غیر از رشته تربیت بدنی است و اکثر آنان بیش از ۱۵ سال سابقه تدریس دارند، و از نظر وضعیت استخدامی اکثر آنها استخدام رسمی هستند.

۳ - تقریباً همه معلمین تربیت بدنی به رشته خود علاقمند بوده و اکثر در زایده باشند. و در حد مطلوبی مطالعه می‌کنند و از شغل خود نیز در حد بالایی رضایت دارند.

۴ - ۲۹/۴۱ درصد مدیران مدارس دارای مدرک دیپلم، ۳۶/۲۷ درصد از آنان فوق دیپلم و ۳۲/۳۵ درصد لیسانس می‌باشند.

۵ - اکثر مدیران در رشته غیر مدیریت تحصیل کرده‌اند و سابقه خدمت آموزشی آنان بالای ۱۵ سال می‌باشد. و سابقه مدیریت اکثر آنان کمتر از ۱۵ سال می‌باشد.

۶ - به نظر اکثر مدیران و معلمین تربیت بدنی ورزش در فعالیتهای فوق برنامه منظور می‌شود و فعالیتهای فی برنامه تربیت بدنی در پرکردن اوقات فراغت دانش آموزان موفق بوده است.

۷ - میزان وجود داشتن امکان تشکیل کلاس‌های حرکات اصلاحی از نظر اکثر معلمین در حد متوسط و از نظر مدیران در حد پائین قرار دارد.

۸ - اکثر مدیران میزان مطلوب بودن برنامه‌های تربیت بدنی آموزش و پژوهش را از نظر کیفی در حد بالایی دانسته و همچنین عقبه دارند که درس تربیت بدنی در مدرسه آنها با برنامه‌ای نظام دار تنظیم می‌شود.

۹ - به نظر اکثر مدیران، اولیاء دانش آموزان در حد کم و خیلی کم پیشرفت‌های ورزشی فرزندان خود را در مقایسه با سایر دروس تعقب می‌کنند و به نظر اکثر معلمین تربیت بدنی اولیاء در حد زیاد و خیلی زیاد نسبت به درس تربیت بدنی فرزندان خود علاقه نشان می‌دهند.

۱۰ - میزان متناسب بودن فضای ورزشی مدرسه با سن، جنس و تعداد دانش آموزان از نظر مدیران مدارس در حد متوسط و از نظر معلمین در حد پائین قرار دارد.

۱۱ - به نظر اکثر معلمین تربیت بدنی مدیران مدارس نسبت به تخصیص هزینه بیشتر جهت برنامه‌ریزی آموزش تربیت بدنی علاقه نشان می‌دهند.

۱۲ - اکثر مدیران فعالیت‌های معلم تربیت بدنی را مورد ارزشیابی و نظرارت قرار می‌دهند و اکثر مستولین تربیت بدنی منطقه در طول سال اصلًا از مدارس بازدید نمی‌کنند.

در پایان باید گفت، مسائل و مشکلات درس تربیت بدنی در مدارس غیرانتفاعی به جز مراحل محدودی مشابه مدارس دولتی است و با اندکی توجه بیشتر و برنامه‌ریزی بهتر قابل رفع می‌باشد.

صفحه	فهرست مطالب	عنوان
------	-------------	-------

فصل اول

۱	مقدمه
۳	ییان موضوع
۴	ضرورت و اهمیت تحقیق
۶	اهداف
۶	روش تحقیق
۷	روش آماری
۸	محدودیتهای تحقیق
۸	تعريف واژه‌ها و اصطلاحات

فصل دوم

۱۰	مقدمه
۱۱	بخش اول: تاریخچه پیدایش و توسعه مدارس غیر دولتی در ایران از زمان قاجاریه تا کنون و نحوه شکل‌گیری مدارس غیر انتفاعی
۱۷	بررسی تحقیقات انجام گرفته در ارتباط با مدارس غیر دولتی در خارج از کشور
۱۹	تحقیقات مربوط به مدارس غیر دولتی در ایران
۲۴	بخش دوم: بررسی موضوعی تحقیقات انجام شده در ارتباط با تربیت بدنی مدارس در داخل و خارج کشور
۲۵	مشخصات فردی معلمان تربیت بدنی و مدیران مدارس
۲۵	سن معلمان تربیت بدنی
۲۵	ادبیات تحقیق در ارتباط با مدرک تحصیلی معلمان تربیت بدنی
۲۷	ادبیات تحقیق در ارتباط با رشته تحصیلی معلمان تربیت بدنی
۲۸	ادبیات تحقیق در رابطه با سابقه خدمت آموزشی معلمان تربیت بدنی
۲۹	مشخصات فردی مدیران مدارس در ادبیات تحقیق

۲۹	سن مدیران مدارس.....
۳۰	سابقه خدمت آموزشی و مدیریت مدیران مدارس.....
۳۱	مدرک تحصیلی و رشته تحصیلی مدیران.....
۳۲	ادبیات تحقیق پیرامون بررسی نظارت مدیران در ارتباط با عوامل مؤثر بر رس تربیت بدنی در مدارس
۳۲	ادبیات تحقیق پیرامون نظرات معلمان تربیت بدنی مدارس در ارتباط با بروز مه ریزی تربیت بدنی
۳۴	ادبیات تحقیق پیرامون نظرات معلمان تربیت بدنی مدارس در ارتباط با برآمده ریزی تربیت بدنی
۳۵	ادبیات تحقیق در ارتباط با نظر مدیران مدارس پیرامون فضاهای امکانات ریت بدنی
۳۸	ادبیات تحقیق پیرامون نظرات مدیران در ارتباط با معلمین تربیت بدنی
۳۹	ادبیات تحقیق پیرامون نظرات مدیران مدارس در ارتباط با درس تربیت باعی
۴۱	ادبیات تحقیق در ارتباط با نظر مدیران مدارس پیرامون مشکلات اجرایی درس تربیت بدنی
۴۲	ادبیات تحقیق در ارتباط با نظر مدیران مدارس پیرامون مسابقات و امور فوق برنامه ورزشی مدارس
۴۲	ادبیات تحقیق در ارتباط با نظر مدیران مدارس پیرامون بودجه و اعتبارات تربیت بدنی مدارس
۴۳	ادبیات تحقیق در ارتباط با نظر مدیران مدارس پیرامون نقش اولیاء و مریبان و تربیت بدنی
۴۵	ادبیات تحقیق در ارتباط با نظر مدیران مدارس پیرامون ارزشیابی و کنترل و نظارت
۴۶	بررسی نظرات معلمین تربیت بدنی مدارس غیر انتفاعی شهر مشهد در ارتباط با عوامل مؤثر در درس تربیت بدنی
۴۶	ادبیات تحقیق در رابطه با درس تربیت بدنی در مدارس از نظر معلمان تربیت بدنی
۴۸	ادبیات تحقیق در رابطه با مشکلات تربیت بدنی از نظر معلمان تربیت بدنی مدارس
۴۹	ادبیات تحقیق در رابطه با ارزشیابی و معلمین تربیت بدنی و دانش آموزان از نظر معلمین تربیت بدنی مدارس .
۵۰	ادبیات تحقیق در رابطه با نقش انجمن اولیاء و مریبان از نظر معلمین تربیت بدنی
۵۱	ادبیات تحقیق در رابطه با کنترل و نظارت مدیران و مسئولین تربیت بدنی از نظر معلمان تربیت بدنی
۵۱	ادبیات تحقیق در رابطه با شغل معلمی تربیت بدنی از نظر معلمان تربیت بدنی
۵۲	ادبیات تحقیق در رابطه با اعتبارات تربیت بدنی مدارس از نظر معلمان تربیت بدنی مدارس
۵۳	ادبیات تحقیق در رابطه با مسابقات ورزشی و فوق برنامه مدارس از نظر معلمان تربیت بدنی مدارس
۵۴	ادبیات تحقیق در رابطه با عملکرد مدیران از نظر معلمان تربیت بدنی مدارس

فصل سوم

۵۵	مقدمه
۵۵	روش تحقیق
۵۶	جامعه آماری
۵۶	روش انتخاب نمونه‌های آماری
۵۷	نحوه انتخاب نمونه آماری
۵۷	متغیرهای مورد اندازه‌گیری
۵۷	ابزار جمع آوری اطلاعات
۵۸	نحوه جمع آوری اطلاعات
۵۹	توصیف ابزار جمع آوری اطلاعات
۶۰	روشهای آماری

فصل چهارم

۶۱	مقدمه
۶۳	تجزیه و تحلیل داده‌ها

فصل پنجم

۱۳۵	مقدمه
۱۳۵	خلاصه تحقیق
۱۳۷	نتایج تحقیق
۱۴۱	بحث و بررسی یافته‌های تحقیق
۱۴۶	پیشنهادات تحقیق
۱۴۶	الف: پیشنهادات مبتنی بر یافته‌های تحقیق
۱۴۸	ب: پیشنهادات به سایر محققین
۱۴۹	فهرست منابع و مأخذ
۱۵۲	ضمائی

فهرست جداول و نمودارها

۵۸	جدول (الف).....
۶۲	جدول (ب).....
۶۳	جدول و نمودار شماره ۱.....
۶۴	جدول و نمودار شماره ۲.....
۶۵	جدول و نمودار شماره ۳.....
۶۶	جدول و نمودار شماره ۴.....
۶۷	جدول و شماره ۵.....
۶۸	جدول و نمودار شماره ۶.....
۶۹	جدول و نمودار شماره ۷.....
۷۰	جدول و نمودار شماره ۸.....
۷۱	جدول و نمودار شماره ۹.....
۷۲	جدول و نمودار شماره ۱۰.....
۷۳	جدول و نمودار شماره ۱۱.....
۷۴	جدول و نمودار شماره ۱۲.....
۷۵	جدول و نمودار شماره ۱۳.....
۷۶	جدول و نمودار شماره ۱۴.....
۷۷	جدول و نمودار شماره ۱۵.....
۷۸	جدول و نمودار شماره ۱۶.....
۷۹	جدول و نمودار شماره ۱۷.....
۸۰	جدول و نمودار شماره ۱۸.....
۸۱	جدول و نمودار شماره ۱۹.....
۸۲	جدول و نمودار شماره ۲۰.....
۸۳	جدول و نمودار شماره ۲۱.....
۸۴	جدول و نمودار شماره ۲۲.....

۸۵	جدول و نمودار شماره ۲۳
۸۶	جدول و نمودار شماره ۲۴
۸۷	جدول و نمودار شماره ۲۵
۸۸	جدول و نمودار شماره ۲۶
۸۹	جدول و نمودار شماره ۲۷
۹۰	جدول و نمودار شماره ۲۸
۹۱	جدول و نمودار شماره ۲۹
۹۲	جدول و نمودار شماره ۳۰
۹۳	جدول و نمودار شماره ۳۱
۹۴	جدول و نمودار شماره ۳۲
۹۵	جدول و نمودار شماره ۳۳
۹۶	جدول و نمودار شماره ۳۴
۹۷	جدول و نمودار شماره ۳۵
۹۸	جدول و نمودار شماره ۳۶
۹۹	جدول و نمودار شماره ۳۷
۱۰۰	جدول و نمودار شماره ۳۸
۱۰۱	جدول و نمودار شماره ۳۹
۱۰۲	جدول و نمودار شماره ۴۰
۱۰۳	جدول و نمودار شماره ۴۱
۱۰۴	جدول و نمودار شماره ۴۲
۱۰۵	جدول و نمودار شماره ۴۳
۱۰۶	جدول و نمودار شماره ۴۴
۱۰۷	جدول و نمودار شماره ۴۵
۱۰۸	جدول و نمودار شماره ۴۶
۱۰۹	جدول و نمودار شماره ۴۷

۱۱۰	جدول و نمودار شماره ۴۸
۱۱۱	جدول و نمودار شماره ۴۹
۱۱۲	جدول و نمودار شماره ۵۰
۱۱۳	جدول و نمودار شماره ۵۱
۱۱۴	جدول و نمودار شماره ۵۲
۱۱۵	جدول و نمودار شماره ۵۳
۱۱۶	جدول و نمودار شماره ۵۴
۱۱۷	جدول و نمودار شماره ۵۵
۱۱۸	جدول و نمودار شماره ۵۶
۱۱۹	جدول و نمودار شماره ۵۷
۱۲۰	جدول و نمودار شماره ۵۸
۱۲۱	جدول و نمودار شماره ۵۹
۱۲۲	جدول و نمودار شماره ۶۰
۱۲۳	جدول و نمودار شماره ۶۱
۱۲۴	جدول و نمودار شماره ۶۲
۱۲۵	جدول و نمودار شماره ۶۳
۱۲۶	جدول و نمودار شماره ۶۴
۱۲۷	جدول و نمودار شماره ۶۵
۱۲۸	جدول و نمودار شماره ۶۶
۱۲۹	جدول و نمودار شماره ۶۷
۱۳۰	جدول و نمودار شماره ۶۸
۱۳۱	جدول و نمودار شماره ۶۹
۱۳۲	جدول و نمودار شماره ۷۰
۱۳۳	جدول و نمودار شماره ۷۱
۱۳۴	جدول و نمودار شماره ۷۲

فصل اول

مقدمه

بیان موضوع تحقیق

ضرورت و اهمیت تحقیق

اهداف تحقیق

روش تحقیق

تعریف واژه ها و اصطلاحات فنی

محدودیتهای تحقیق

مقدمه

مفهوم تربیت تقریباً در تمام دوران تاریخ بشر با مفهوم انسان قرین بوده است، به عبارتی دیگر هر کجا اجتماع بیشتری بوده مسئله تربیت مطرح بوده است. هرگاه بحث از تربیت به میان آمده مقصود و مراد انسان شدن، انسان بوده است.

زندگی و تربیت برای انسان دو مفهوم لازم و ملزم و مند که بدون یکی از آنها دیگری نیز مفهوم چندانی نخواهد داشت، زیرا انسان تا زنده است به تربیت نیاز دارد تا به محیط طبیعی و اجتماعی سازگاری یابد و بتواند زندگی کند، در این زمینه دانشمندان از دیرباز نظراتی ابراز کرده‌اند. به عنوان نمونه:

افلاطون تربیت فرد را مشتمل بر تربیت تن و تربیت روان می‌داند، تربیت تن یعنی شکوفاندن توانایی‌های جسمی و نیرومند کردن آن برای انجام کارهای دشوار و تحمل سختی‌های در شرایط متفاوت و سازگار شدن با شرایط گوناگون، روان باید از سه نظر پرورش یابد. از نظر تشخیص زیبایی و گرایش بر آن از نظر تشخیص نیکی و گرایش به آن از نظر توانایی شناختن و فهمیدن و گرایش به حقیقت

هانری ژولی: تربیت را مجموعه تلاش‌هایی که هدفش برخوردار ساختن فرد از همه قوای خود و آماده کردن او برای استفاده صحیح از آنها می‌داند. (۲۳)

با این توضیحات در مورد مفهوم تربیت و نقش اساسی آن در جوامع انسانی بارزترین نمود آن در مدارس که مهمترین مؤسسات تعلیم و تربیت به شمار می‌رود مورد توجه می‌باشد.

حضور میلیونها دانش آموز آماده تعلیم و تربیت در مدارس، رسالت سنگینی را بر دوش مدیران و معلمین و مربیان می‌گذارد، چرا که کودکان امروز مسئولین فردا هستند و آنها باید در همین مدارس، برای زندگی کامل در تمامی ابعاد تربیت شوند.

بدین منظور برنامه ریزان و دست اندکاران تعلیم و تربیت اقدام به تدوین دروس مختلف در دو بخش عمومی و تخصصی نموده‌اند.

اهداف تربیتی دروس عمومی، فراهم ساختن زمینه‌های مساعد برای تکامل عاطفی، اجتماعی، اخلاقی، جسمانی، ذهنی، و روانی افراد و ساختن شخصیتی مناسب برای آنان است. (۲۴)

این معلومات جنبه ملی دارند و باید در زندگی روزمره مورد استفاده قرار گرفته و بکار بسته شوند. دروس تخصصی، معلومات لازم برای حرفه و شغل آینده افراد محسوب می‌شوند. یکی از دروس مندرج در برنامه‌های دروس عمومی مدارس درس تربیت بدنی می‌باشد.

آموزش صحیح رشته تربیت بدنی در مدارس می‌تواند تأثیرات مثبتی در رشد تربیتی و افزایش ظرفیت‌های جسمانی و روانی دانش آموزان داشته باشد.

اجرای صحیح این درس به عواملی نظیر میزان تحصیلات معلمان تربیت بدنی، سطح علاقه آنها به حرفه خود، فضاهای آموزشی مناسب، امکانات و بودجه کافی، میزان علاقه و انگیزه دانش آموزان به درس تربیت بدنی، همکاری مسئولین تربیت بدنی و مدیران مدارس و نحوه برخورد والدین و انجمن اولیاء و مربیان به این درس بستگی دارد.

در ارتباط با مدارس در یک تقسیم‌بندی آنها را به دو دستهٔ خصوصی یا غیرانتفاعی و مدارس دولتی یا انتفاعی تقسیم می‌کنند هردوی این مدارس اهداف تعلیمی و تربیتی مشترکی را دنبال می‌کنند تفاوت عمده آنها در شکل اداره آنها است.

مدارس غیرانتفاعی با ستفاده از مشارکت مردم، خدمات خود را ارائه می‌دهند. در حالیکه این امر در مدارس دولتی توسط خود دولت انجام می‌شود ولی در اهداف و سایر امور تعلیم و تربیت کاملاً همانند می‌باشند و تفاوتی بین آنها وجود ندارد درست مانند دو کارخانه که یک نوع محصول تولید می‌کنند که یکی از سوی بخش دولتی اداره می‌شود و دیگری از سوی بخش خصوصی ولی محتوا و کیفیت در یک سطح باید باشد.

البته این امکان وجود دارد که هر یک از مدارس دولتی و غیرانتفاعی از بعضی جهات تفاوت‌هایی باهم داشته باشند. مثلاً از حیث تعداد افراد یک کلاس سطح، تخصص معلیمن، وضعیت فضاهای آموزشی.

ولی این تفاوت‌ها در اهداف و اصول مطرح نیستند بلکه به میزان توجه و سرمایه‌گذاری و نظارت و مدیریت دست‌اندرکاران امور بستگی دارد. در محتوای دروس و اهدافی که برای هریک از دروس در نظر گرفته شده تفاوتی بین این مدارس وجود ندارد.

به هر حال هم اکنون ۳ درصد از حجم کل مدارس کشور را مدارس غیرانتفاعی تشکیل. می‌دهد و در برنامه‌های آینده دولت اسلامی تا ۲۰ درصد حجم مدارس برای واگذاری به بخش غیرانتفاعی در نظر گرفته شده است پس لازم است تا در ارتباط با ساختار و عملکرد این مدارس بخصوص در زمینهٔ تربیت بدنی که بخش مهمی از تعلیم و تربیت را تشکیل می‌دهد تحقیق و بررسی به عمل آید و نقاط قوت و ضعف آنها قبل از رسیدن به حد اکثر ظرفیت مشخص شود تا در بهسازی وضعیت این مدارس اقدامات لازم صورت گیرد.

بیان موضوع تحقیق

در این تحقیق وضعیت درس تربیت بدنی از لحاظ کمیت و کیفیت عوامل اثرگذار بر آن در مدارس پسرانه غیرانتفاعی شهر مشهد در کلیه مقاطع تحصیلی اعم از ابتدائی، راهنمایی و متوسطه مورد بررسی قرار خواهد گرفت.

محقق سعی خواهد کرد با نظر خواهی از مدیران و معلمین تربیت بدنی مدارس غیرانتفاعی پسرانه شهر مشهد اطلاعاتی را بدست آورد که بیانگر وضعیت درس تربیت بدنی است. این اطلاعات شامل عواملی نظیر میزان تحصیلات معلمین تربیت بدنی و سایر ویژگیهای فردی ایشان، میزان فضاهای آموزشی که برای تربیت بدنی مورد استفاده قرار می‌گیرد. مشخص ساختن میزان و کیفیت وسایل و امکانات ورزشی، همکاری مسئولین تربیت بدنی و مدیران مدارس، نحوه تدریس و استفاده از طرح درس توسط معلم تربیت بدنی، نحوه برخورد والدین و انجمن اولیاء و مربیان در ارتباط با درس تربیت بدنی و غیره می‌باشد. محقق می‌خواهد دریابد آیا تربیت بدنی در مدارس غیرانتفاعی به نحو صحیحی اجرا می‌شود؟ عوامل اثرگذار در اجرای مطلوب درس تربیت بدنی چه وضعیتی را دارا می‌باشند، بنابراین هدف اصلی این تحقیق بررسی وضعیت درس تربیت بدنی می‌باشد.